

**Institut alternativa (IA); email: [info@institut-alternativa.org](mailto:info@institut-alternativa.org); kontakt telefon: 020 268 686**  
(ime i prezime fizičkog lica/naziv organa, organizacije ili udruženja koji dostavlja primjedbe, predloge i sugestije, kontakti)

**Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija**  
(naziv ministarstva kojem se dostavljaju primjedbe, predlozi i sugestije)

### PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE

**Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama**  
(naziv nacrta zakona, odnosno strategije na koji se odnose primjedbe, predlozi i sugestije)

**Primjedba/predlog/sugestija 1:** Komentar u odnosu na odredbe kojima se definiše opseg Zakona.

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:** Uvesti obavezu Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama da sačini i redovno ažurira katalog organa vlasti, koji su obveznici Zakona.

**Primjedba/predlog/sugestija 2:** Komentar u odnosu na izmjene postojećeg Člana 14 i 15.

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:** Pokretanje disciplinskog, upravnog i sudskog postupka“, i okončanje ovih postupaka, preširok osnov za ograničenje pristupa informaciji, naročito što sam pojam „pokretanja“ nije pravno definisan, i podrazumijeva **namjeru koja ne mora biti realizovana**. Upravni postupak je praktično bilo kakvo postupanje javnopravnog organa, primjera radi, i inspeksijski nadzor nad proaktivnim objavljivanjem informacija po službenoj dužnosti, pa ovakvo ograničenje ima izuzetno negativan uticaj na **pravo na slobodan pristup informacijama**. Dodatno, ovim se uvode nova ograničenja, s obzirom na to da je do sada slično, ali takođe neutemeljeno, ograničenje postojalo samo u odnosu na „pokretanje disciplinskog postupka“ i njegovo okončanje, ali ne i na upravne i sudske postupke.

Pravo **intelektualne svojine** se dva puta (kroz dvije tačke) uvodi kao osnov za ograničenje pristupa informacijama, bez posebnog obrazloženja i definicije pojma. U jednoj tački intelektualna svojina se stavlja u kontekst zaštite konkurencije i poslovne tajne, a u drugom na bilo koje pravo intelektualne svojine bez njegove kontekstualizacije. Podsjećamo da smo u analizi „[Poslovne tajne javnih preduzeća](#)“ i njenom aneksu 2019. godine pokušali da prebrojimo sve zakone koji uređuju poslovnu tajnu, i time ilustrovali konfuziju koju je uvođenje ovog ograničenja izmjenama zakona iz 2017. godine uvelo, posebno u svijetlu činjenice da je dozvoljeno preduzećima u većinskom vlasništvu države da internim aktima definišu šta smatraju pod poslovnom tajnom. Dešavalo se da ovi organi vlasti internim aktom propišu za poslovne tajne dokumente koje bi trebalo proaktivno da objavljuju, koristeći istu mogućnost koja je data privatnim preduzećima (ona koja nisu u većinskom državnom vlasništvu), iako njihove obaveze prema javnosti nikako nisu i ne mogu biti iste. Takođe, u Nacrtu se osnov ograničenja pristupa informacijama zbog **poreske tajne sužava**, time što se on **ne primjenjuje** na poreske obveznike, koji su ujedno organi vlasti ili su javni funkcioneri. U odnosu na poslovnu tajnu, ograničenje se ne sužava na sličan način, bez jasnog obrazloženja.

Zbog toga smatramo da paralelno sa izmjenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, treba preispitati pojam „poslovne tajne“ i „intelektualne svojine“ u brojnim zakonima u kojima se pojavljuju (budući da oni nisu jedinstveni u različitim zakonima). Kroz izmjene pravnog okvira, rješenje treba tražiti u usvajanju jedinstvenog akta, jednako obavezujućeg za sve obveznike primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kako bi se izbjeglo diskreciono odlučivanje i uređivanje internim aktima na način koji derogira sami Zakon o SPI (kao što to čine preduzeća u većinskom državnom vlasništvu svojim internim aktima).

Smatramo da minimum kriterijuma treba da podrazumijeva da se poslovna tajna u kontekstu Zakona o slobodnom pristupu informacijama može odnositi isključivo na informacije:

- koje imaju komercijalnu vrijednost;

- sadrže neotkrivena znanja, izume, dostignuća (inovacije), koje nisu nastale u okviru pružanja određene javne usluge i koje se ne odnose na raspolaganje finansijskim sredstvima iz javnih prihoda i državnom imovinom;

- za koje nije propisana obaveza proaktivnog objavljivanja u drugim posebnim zakonima; odnosno, za čijim objavljivanjem ne postoji preovlađujući javni interes.

**Primjedba/predlog/sugestija 3:** Predlog u odnosu na važeći Član 12: Treba utvrditi dinamiku objavljivanja spiskova zaposlenih i javnih funkcionera i akata o unutrašnjoj organizaciji, ali i ugovora (i izmjene i anekse ugovora) i svih dokumentata koji podliježi obavezi proaktivnog objavljivanja na način da se obezbijedi da se oni objave ili ažuriraju u roku od sedam dana od nastanka promjene.

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3:** U proteklom periodu nije postojala slična obaveza i svjedočili smo neujednačenim praksama između različitih državnih organa. Tako su, na primjer, objavljeni spiskovi zaposlenih bili često neažurirani, a slična situacija je i sa pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i drugim dokumentima. Zbog toga treba propisati rok u kojem treba proaktivno objaviti dokumente, što će uticati i na učinkovitost inspekcijuskog nadzora nad proaktivnim objavljivanjem informacija.

**Primjedba/predlog/sugestija 4:** Komentar u odnosu na važeći Član 25.

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4:** Zadržana je odredba prema kojoj su pravna lica, preduzetnici i fizička lica koja vrše javna ovlašćenja ili upravljaju javnim fondom dužni da omogućavaju pristup informacijama u svom posjedu koje su u vezi sa vršenjem javnog ovlašćenja ili upravljanja javnim fondom, što je nedovoljno precizna odredba i može stvoriti izgovor da se odbije pristup informacijama na osnovu teško dokazivog odsustva „veze“ sa vršenjem javnog ovlašćenja. Predlažemo da se briše, i da obveznici Zakona budu u potpunosti prepoznati.

**Primjedba/predlog/sugestija 5:** Komentar u odnosu na važeći Član 48, koji se briše – čime se ukidaju prekršaji, odnosno kazne u odnosu na Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5:** S obzirom na sporost u odlučivanju Agencije, smatramo da treba zadržati sankcije za slučajeve u kojima Agencija ne donese rješenje po žalbi i ne dostavi ga podnosiocu žalbe. Alternativno, kao jedan od razloga za pokretanje postupka razrješenja treba uvesti udio neriješenih predmeta od strane Agencije.

**Primjedba/predlog/sugestija 6:** Član 6, kojim se mijenja član 12 postojećeg zakona – Tačka 13.

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6: Vremenski okvir** - Neophodno je definisati da se i informacije o dodjeli bespovratnih sredstava, subvencija, kredita, sponzorstava i donacija i informacije o pojedinačnim plaćanjima fizičkim i pravnim licima **obavljaju najmanje na mjesečnom nivou**, do desetog dana tekućeg mjeseca za prethodni. Ne postoji opravdanje za kvartalno izvještavanje o ovim pitanjima, jer su organi vlasti već dokazali da su u stanju da proizvode ove informacije čak i nedjeljno, prema Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (u ograničenom vremenskom periodu).

**Prateća akta** - Neophodno je da se i uz informacije o pojedinačnim raspolaganjima prema fizičkim i pravnim licima objavljuju i **akta na osnovu kojih se vrši isplata - ugovore, fakture, naloge, rješenja i dr. akta.**

**Termin “raspolaganja”** - Termin “**raspolaganja**” koji se koristi u **tački 13** je neprecizan, može otvoriti prostor za različita tumačenja i treba da bude zamijenjen terminom “**plaćanja**”. Prema Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, termin “plaćanja” je definisan kao “novčane transakcije usljed kojih dolazi do smanjenja salda na bankarskom računu” (Čl. 2). Radi preciznosti i sprečavanja izbjegavanja obaveza kroz terminološke nejasnoće neophodno je uskladiti nacrt zakona sa sistemskim Zakonom u ovoj oblasti.

**Primjedba/predlog/sugestija 7:** Član 7, kojim se mijenja član 14 postojećeg Zakona. Potrebno je brisati dio “osim za socijalna primanja, zdravstvenu zaštitu i zaštitu od nezaposlenosti” u: Organ vlasti može ograničiti pristup informaciji ili dijelu informacije, nakon sprovedenog testa štetnosti i javnog interesa u skladu sa članom 16 ovog zakona, ako je to u interesu: 1) zaštite privatnosti od objelodanjivanja podataka propisanih zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, osim podataka koji se odnose na: (...) - sredstva dodijeljena iz javnih prihoda, **osim za socijalna primanja, zdravstvenu zaštitu i zaštitu od nezaposlenosti koje su izvršene prema pojedinim licima;**

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7:** U članu 12 zakona je već propisana obaveza zaštite ličnih podataka (“**Prilikom objavljivanja informacija, organ vlasti dužan je da na odgovarajući način zaštititi lične podatke koji su od značaja za privatnost i podatke koji su označeni stepenom tajnosti, u skladu sa zakonom.**”). Zakon o zaštiti podataka o ličnosti takođe definiše uslove i način na koji se obezbjeđuje zaštita ovih podataka. Stoga je određivanje širokog izuzetka u ovom članu nepotrebno i u prethodnom periodu je služilo opštem ograničavanju pristupa ovim i sličnim podacima.

**Primjedba/predlog/sugestija 8:** U članu 6, kojim se mijenja član 12 postojećeg zakona – Tačka 13, alineja 1, potrebno je dodati riječ “**godišnji i polugodišnji**” izvještaji o sprovedenim nabavkama, u skladu sa članom 27, stav 5 Zakona o javnim nabavkama (“**Službeni list Crne Gore**”, br. 074/19 od 30.12.2019.).

**Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8:** Treba da glasi: “informacije o postupcima javnih nabavki (ugovori o javnim nabavkama i aneksima, godišnji i polugodišnji izvještaji o sprovedenim nabavkama i spisak informacija o jednostavnim nabavkama za prethodnu godinu, kao i druge informacije u skladu sa propisima kojima se uređuju javne nabavke;”

**Stevo Muk,**  
predsjednik Upravnog odbora Instituta alternativa



Potpis podnosioca primjedbi, predloga i sugestija